

YTTRANDE

2008-03-19

Dnr CBM 27/08

 Uppsala kommun
 Stadsbyggnadskontoret
 753 75 UPPSALA

Remiss angående Detaljplaneprogram för Gränby centrum Dnr 2007/20028

Centrum för Biologisk Mångfald har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerad remiss. Normalt brukar CBM inte lägga synpunkter på lokala detaljplaner, men eftersom denna detaljplan har ett stort principiellt intresse väljer vi att göra det. En stark trend i de senaste årens stadsplanering på många ställen i Sverige är "förtätning" av staden och expansion av stadsbebyggelsen. Ett stort problem med denna trend är hur man ska kunna ta tillvara de områden med höga natur-, kultur- och rekreativa värden som "kommer i vägen" för denna förtätning och expansion. CBM vill härmed lämna följande synpunkter.

Övergripande synpunkter

Gränbyområdet där planerna på utbyggnad har föreslagits är ett kulturlandskap med stora biologiska, kulturella och rekreativa värden. Dessa värden måste beaktas när man planerar för utbyggnad av staden. Vi anser att så inte är fallet i detta detaljplaneprogram. Det finns stora brister i analyserna av de ekologiska konsekvenserna.

Sammanfattning av våra synpunkter:

- den ekologiska analysen i både detaljplanen och miljökonsekvensbeskrivningen är bristfällig
- det saknas en analys för hur Gränby 4H-Gård ska kunna bedriva jordbruk och därmed hålla de betesdjur som behövs för att kunna behålla naturvärdena i området
- vi vänder oss mot användandet av ordet park för området runt Gränby 4H-Gård
- byggandet av arenan inklusive parkeringsplatser och återvinningscentral kommer att isolera naturvärdena i området och man riskerar lokala utdöenden av arter
- man minskar ytterligare de grön- och strövområden som redan idag är alldeles otillräckliga i de östra stadsdelarna
- värdefull naturmiljö (VAK028) med grova tallar kommer att naggas i kanten och påverkas av arenabygget

- markerna runt Gränby Linnéminne är viktiga för att kunna förstå hur ett jordbrukslandskap såg ut och fungerade på 1700-talet. Det har inte gjorts någon analys över hur dessa marker påverkas av detaljplanen

Synpunkter i detalj

1. Den ekologiska analysen är bristfällig i både detaljplanen och miljökonsekvensbeskrivningen. Det är oerhört viktigt att göra en sådan analys för att veta vad som händer med naturvärdena vid en så stor exploatering. Det finns en liten passus om att området blir ekologiskt isolerat men inte på vilket sätt. Det borde ha funnits en analys för hur man skulle kunna skapa gröna korridorer in i området (se punkt 3)
2. Gränby Gård, som är en 4H-gård, är en förutsättning för att naturvärdena i området ska kunna finnas kvar i framtiden. De djur som finns på gården och förhoppningsvis ska kunna finnas i framtiden är just de djur som håller markerna öppna och bevarar den biologiska mångfalden. Det finns ingen analys över hur gården ska kunna fungera och vilka marker gården använder för att bärga sitt vinterfoder. Kan det vara så att en del av de marker som man ämnar bebygga är åkrar där gården tar just sitt vinterfoder? Om inte gården kan fungera som gård, var ska man få betesdjuren ifrån i framtiden? Detta är en av de stora utmaningarna inom svensk naturvård vad det gäller kulturlandskapet.
3. Områdena där naturvärdena finns riskerar att bli ytterligare isolerade från omgivande naturmarker. De populationer som finns i området blir då isolerad från andra närliggande populationer. Om inget utbyte kan ske riskerar man utdöendeprocesser förorsakade av bland annat minskad populationsstorlek och inavelsdepression. Om man tittar på en karta över föreslagen bebyggelse i området så visar den att Gränbyområdet kommer att bli totalt isolerat från omgivande kultur- och naturlandskap. Det är oerhört viktigt att skapa gröna korridorer in i området för att säkra den biologiska mångfalden, inte minst för den större vattensalamandern. Detta måste ske för att området inte ska bli just den park som Uppsala kommun kallar området (se nedan punkt 4)
4. CBM invänder mot att området runt Gränby gård kallas för Gränby Park. Det är möjligt att det är planeringstekniskt uttryck, men för allmänheten ger det ett intryck av intensivt skött mark gräsmattor och parkträd. Detta är inte fallet med Gränbyområdet utan det är fortfarande ett ekologiskt fungerande landskap med höga naturvärden.
5. I en debattartikel i UNT (2008-03-06) skriver flera forskare att de östra stadsdelarna av Uppsala har Europas sämsta areal av grönytor av städer i jämförbara storlekar. Med denna detaljplan minskar man ytterligare på denna lilla areal. Det går inte att för mycket poängtera vikten av sådana ströv- och grönområden för invånarnas trivsel och hälsa
6. Den talldunge som ligger närmast arenabygget (VAK028 i kommunens naturvårdsinventering) har höga naturvärden i de grova och vidkroniga tallar som växer på moränkullen. Dessa tallar har skapats i ett betydligt öppnare landskap och just den typen av tallar är ett något av ett signum runt Uppsala (se Översiktsplan för Uppsala Kommun 2005). Området behöver kraftiga röjningar och bete (det betas för närvarande inte) för att inte dessa naturvärden ska förloras. Arenabygget

kommer dels att nagga denna moränkulle i kanten, dels att påverka den i en sådan omfattning genom de kanteffekter bygget skapar, att dessa naturvärden riskerar att förloras.

7. Gränby Linnéminne, som är resterna av Linnés dotters gård, ligger i området och berörs förmodligen delvis av byggnationerna. Mycket av gårdens forna marker är redan bebyggda, men det finns också en del kvar som inte är bebyggda. Det är viktigt att göra en undersökning vilka marker det är och vilka strukturer från denna tid som fortfarande är synliga . Sådana strukturer är viktiga för att man ska kunna förstå hur landskapet såg ut under 1700-talet. Det är troligen framför allt utbyggnaden av sportfältet som skulle påverka dessa marker.

Beslut i detta ärende har fattats av CBM:s tf föreståndare Torbjörn Ebenhard.
Föredragande har varit Stephen Manktelow.

Torbjörn Ebenhard

Stephen Manktelow